Instytut Pamięci Narodowej

https://ipn.gov.pl/pl/upamietnianie/dekomunizacja/zmiany-nazw-ulic/nazwy-ulic/nazwy-do-zmiany/41201,ul-Kapitana-Diaczenki.html
26.04.2024, 08:59

ul. Kapitana Diaczenki

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa powyższa ***powinna zostać zmieniona*** *jako wypełniająca normę art. 1 Ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. RP z 2016 r. poz. 744).*

Giennadij Diaczenko (1918-1947) – żołnierz wojsk pogranicznych NKWD, kapitan i oficer polityczny Armii Czerwonej, członek Wszechzwiązkowej Partii **Komunistycznej (bolszewików) – WKP(b), sowiecki dowódca 3 Batalionu Czołgów 31 Brygady Pancernej Armii Czerwonej.**

Urodził się w 1918 r. Służył w wojskach pogranicznych NKWD. Od 1940 r. w Armii Czerwonej, wezwany przez Chasański Rejon Wojennego Dowodzenia z Primorskiego Kraju jako oficer polityczny. Ukończył kurs dowódców pancernych. Dwukrotnie lekko ranny. Do końca 1944 r. został odznaczony orderem Wojny Ojczyźnianej 2 stopnia i Aleksandra Newskiego oraz medalem „Za obronę Moskwy”. Jako dowódca batalionu, którego czołgi jako pierwsze wjechały do Elbląga 23.01.1945 r., otrzymał order Czerwonego Sztandaru.

Tydzień po rozpoczętej 12.01.1945 r. zimowej ofensywie Armii Czerwonej, marszałek K. Rokossowski nakazał podległej 5 Armii Pancernej Gwardii i 2 Armii Uderzeniowej szybkie dotarcie do Elbląga. Już 23.01.1945 r. na ulicach miasta pojawiły się jako pierwsze czołgi sowieckie batalionu kpt. Diaczenki. Otrzymał on rozkaz przecięcia nadbrzeżnej szosy, usytuowanej na północ od Elbląga w rejonie Rubna Wielkiego, do którego planowano dotrzeć okrążając miasto od strony wschodniej. Diaczenko samowolnie zmienił trasę, obierając kurs bezpośrednio przez miasto, siejąc spustoszenie wśród ludności cywilnej.

Obraz rajdu grupy sowieckich czołgów przez Elbląg w stronę Zalewu Wiślanego był opisywany przy użyciu wielu zafałszowań i przemilczeń, dotyczących zarówno okoliczności, jak i uczestników zdarzenia. Ten kontrowersyjny w rzeczywistości rajd najprawdopodobniej utrudnił realizację planów wojsk sowieckich na tym obszarze, jednak ze względów politycznych postać Diaczenki została wykreowana przez propagandę komunistyczną jako propagandowa egzemplifikacja poświęcenia Armii Czerwonej dla „niesienia wolności” Polsce.

W rzeczywistości była Armia Czerwona narzędziem polityki wojennej J. Stalina, ukierunkowanej nie tylko na pokonanie Niemiec, ale także na zniewolenie Polski. W takiej roli upamiętnienia czerwonoarmistów, o propagandowo ubarwionych losach, wpisywały się w narzucany Polakom przemocą kult Armii Czerwonej.

Giennadij Diaczenko zginął w 1947 r. Został pochowany na Białorusi.

(MDGd)